

Elementy genetyki populacji

Polecenia do Zadań 1-2

- Oblicz frekwencje genów, genotypów i fenotypów w populacji wyjściowej
- Sprawdź, czy ta populacja jest w stanie równowagi genetycznej
- Podaj oczekiwane częstości genów, genotypów i fenotypów w pokoleniu F_1

Zadanie 1.

Umaszczenie bydła wyznacza jedna para genów C, c i dziedziczy się w sposób kodominacyjny – homozygoty CC są czerwone, heterozygoty – dereszowate, a homozygoty cc – białe. W pewnej populacji bydła liczącej 1200 osobników było 600 szt. o umaszczeniu czerwonym, 300 szt. o umaszczeniu dereszowatym i 300 szt. białych.

Zadanie 2.

Typ upierzenia u kur wyznacza jedna para genów S, s i dziedziczy się według typu *Zea*. Homozygoty ss są szurpate, heterozygoty Ss słabo szurpate, a homozygoty SS mają upierzenie normalne. W populacji kur, składającej się z 1800 osobników, naliczono: 900 szt. o upierzeniu szurpatym, 300 szt. o słabo szurpatym i 600 szt. o upierzeniu normalnym.

Zadanie 3.

W pewnej populacji osobników stwierdzono, że frekwencje genotypów wynoszą odpowiednio $AA - 0,2$, $Aa - 0,7$, $aa - 0,1$. Oblicz częstości genów (p i q).

Zadanie 4.

Schwymano 2000 szt. drozofili wolno żyjących, więc rozmnażających się losowo. Większość z nich miała szarą barwę tułowia (cecha dominująca, wyznaczana przez gen S), ale naliczono 45 szt. czarnych (barwa ta uzależniona jest od genu s , który w tym przypadku musi wystąpić w układzie homozygotycznym - ss).

- Oblicz częstości występowania genów S i s (p i q);
- Ustal, ile należy oczekiwać w tej populacji much szarych homo-, a ile heterozygotycznych.

Zadanie 5.

Z grupy dziko żyjących królików wylapano losowo 200 szt. i stwierdzono, że wśród tej grupy znajduje się 100 szt. białych, a pozostałe są czarne. Barwa futerka zależy od pary genów C, c , przy czym czarny kolor dominuje.

- Oblicz frekwencje genów (p i q), genotypów i fenotypów;
- Podaj, ile królików o umaszczeniu dominującym może mieć genotyp homo-, a ile heterozygotyczny.

Zadanie 6.

Wśród 950 kóz rozmnażających się losowo znajdują się 152 kozy rogate. Rogatość jest cechą recesywną.

- Oblicz częstość występowania allelu rogatości w tej populacji
- Podaj ile należy oczekiwać kóz bezrożnych homo-, a ile heterozygotycznych
- Jaka część ogółu alleli rogatości wchodzi w skład heterozygot?

Zadanie 7.

Skrzydłatość lub bezskrzydłość drozofili zależy od pary genów V, v i dziedziczy się według typu *Pisum* (skrzydłatość – cecha dominująca). Do słoika z pożywką wpuszczono 100 szt. drozofili homozygotycznych skrzydlatych i 100 much skrzydlatych heterozygotycznych.

- Czy tak utworzona populacja rodzicielska jest w równowadze genetycznej?
- Podaj spodziewany rozkład genów (p i q), genotypów i fenotypów w pokoleniu F_1 otrzymanym przez losowe kojarzenie much opisanych w tym zadaniu
- Porównaj strukturę genetyczną w pokoleniu F_1 i populacji rodzicielskiej (o ile procent zmieniły się frekwencje poszczególnych genotypów i fenotypów)

Zadanie 8.

U kur barwa upierzenia zależy od jednej pary autosomalnych genów A, a i dziedziczy się według typu *Zea*, co oznacza, że osobniki AA są czarne, Aa niebieskie, aa białe. Zakupiono 100 osobników, wśród których było: 40 czarnych, 40 - niebieskich, 20 – białych.

- Oblicz frekwencję genów (p i q) i danych genotypów w zakupionym stadzie kur
- Sprawdź, czy ta grupa osobników jest zrównoważona genetycznie
- Jeśli nie jest, to ustal ilu osobników o jakim ubarwieniu należałoby kupić, aby mieć do czynienia z populacją zrównoważoną genetycznie, bez zmiany częstości genów

Zadanie 9.

Założmy, że barwy: czarna lub czerwona u bydła zależą od pary genów B, b (B wyznacza barwę czarną i jest genem dominującym). Rozmieszczenie barwnika zależy od pary genów J, j . Zwierzęta o genotypie JJ i Jj są umaszczone jednolicie (czarne lub czerwone), natomiast zwierzęta o genotypach jj są łaciate. W stadzie złożonym z 400 szt. krów pochodzących z kojarzeń losowych stwierdzono takie fenotypy:

czarne łaciate – 51 szt.

czarne jednolite – 153 szt.

czerwone jednolite – 147 szt.

czerwone łaciate – 49 szt.

Oblicz częstość podanych tu genów (p_B i q_b , r_J i s_j), genotypów, fenotypów oraz podaj, ile czarnych krów w tym stadzie jest nosicielami genu czerwonego umaszczenia, a ile krów umaszczonych jednolicie – genu łaciatości.

Zadanie 10.

U myszy maść zależy od dwóch par genów A, a (gen A wywołuje strefowe zabarwienie włosa zwane agouti, które dominuje nad jednolitym zabarwieniem wyznaczonym przez gen a) i od pary genów B, b (gen B daje włos czarny i dominuje nad genem b warunkującym włos czekoladowy). Współdziałanie tych par alleli daje różne maści:

$A\_B\_$ - dzikie

A_bb – cynamonowe

$aaB\_$ - czarne nie agouti

$aabb$ – czekoladowe nie agouti

W zrównoważonej genetycznie populacji złożonej z 20 000 myszy obliczono, że częstości występowania genów warunkujących umaszczenie wynoszą:

$p_A = 0,9$; $q_a = 0,1$

$r_B = 0,4$; $s_b = 0,6$

- ile myszy w stadzie o poszczególnych maściach należy oczekiwać w tej populacji;
- ile myszy będzie wiernie przekazywało swoje cechy na potomstwo bez rozszczepień?

Zadanie 11.

Występująca u ludzi zdolność odróżniania barw lub jej brak (daltonizm) zależy od pary genów D, d zlokalizowanych na chromosomach płci. Częstość występowania recesywnego allelu d warunkującego daltonizm wynosi 0,01. Założmy, że w jednym z województw jest około 1 000 000 ludzi, z czego połowę stanowią mężczyźni.

- Oszacuj, ile osób nie może odróżniać barw i podaj ich płeć
- Ile ludzi jest nosicielem genu warunkującego daltonizm i jaka jest ich płeć

Zadanie 12.

Założmy, że w pewnej populacji recesywny gen powodujący hemofilię występuje w 5% gamet. Jakiej frekwencji osobników chorych na hemofilię możemy oczekiwać w tej populacji? Jaki będzie % kobiet chorych?

Zadanie 13.

Barwa oczu u *Drosophila* zależy od pary genów W, w umieszczonych na chromosomie X. Oczy czerwone dominują nad białymi. W zrównoważonej genetycznie populacji 4000 osobników stwierdzono, że częstość występowania genu (w) wynosi 0,4.

- Oszacuj, ile much ma oczy białe i określ ich płeć
- Ile much jest nosicielem genu na takie oczy i jaka jest ich płeć

Zadanie 14.

Kolor sierści kotów jest uwarunkowany parą sprzężonych z płcią genów B, b . Samice homozygoty BB są czarne, bb – rude, a heterozygoty szyldkretowe. Samce mogą być tylko rude lub czarne. W pewnej populacji kotów stwierdzono rozkład fenotypów pokazany w tabeli. Ustal frekwencję alleli w tej populacji.

	♀	♂
czarne	277	311
rude	7	42
szyldkretowe	54	-

Polecenia do Zadań 15-17

Dotyczą one cech uwarunkowanych. szeregiem alleli wielokrotnych. Dla oznaczenia frekwencji alleli z serii przyjmuje się kolejne litery alfabetu: p , q , r itd. Suma częstości genów z serii alleli wielokrotnych (a także genotypów, fenotypów) równa się jedności. W zadaniach tych należy:

- a) Obliczyć frekwencje genów (p , q , r), genotypów i fenotypów
- b) Podać, ile osobników wśród sztuk o identycznym fenotypie może posiadać dany genotyp

Zadanie 15.

U królików umaszczenie warunkowane jest szeregiem alleli wielokrotnych: C , C^h , c , przy czym gen C dominuje nad pozostałymi, a allel C^h nad c . Gen C wyznacza umaszczenie czarne, C^h - „himalajskie”, c – albinotyczne (w stanie homozygotycznym). W rozmnażającej się losowo populacji 150 szt. królików naliczono 135 czarnych, 13 „himalajskich” oraz 2 albinosy.

Zadanie 16.

W obrębie podanego wyżej szeregu alleli wielokrotnych powstał nowy allel C^{ch} , determinujący ubarwienie „szynszylowate”. Allel ten jest recesywny w stosunku do C , ale dominujący w stosunku do wszystkich pozostałych. Jakiego rozkładu fenotypów należy oczekiwać w populacji królików, w której frekwencje genów umaszczenia wynoszą: $p(C) = 0,5$, $q(C^{ch}) = 0,2$, $r(C^h) = 0,15$, $s(c) = 0,15$? Czy stadko składające się z 45 królików czarnych, 25 szynszylowatych, 17 himalajskich i 13 albinotycznych zostało z tej populacji wybrane w sposób reprezentatywny?

Zadanie 17.

Układ grupowy krwi ABO u ludzi warunkują geny szeregu alleli wielokrotnych I^A , I^B , i . Między allelami I^A , I^B zachodzi kodominacja natomiast oba dominują nad allelem i , warunkującym grupę krwi 0. 120 losowo wybranym studentom sprawdzono grupy, krwi. Okazało się, że grupę krwi A posiadają 24 osoby, grupę B - 38, AB - 20 i 0 - 38 osób.